

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (országgyűlési hírek; k. kir. leiratok és válaszok; bajai, laezházi és szent andrási tüzevész; ipar- és tőzsérügy; 's a' t.) Amerika (határkérdés miatti hadikészületek; 's a' t.) Spanyolország (győzelmi hír és harcokészületek; 's a' t.) Anglia (az amerikai határkérdés föloldatásához közelit; Guizot békeszózata; 's a' t.) Franciaország (Nemours hg menyasszonya St. Cloudban; 's a' t.) Németország. Gabnaár. Lotto. Dunavizállás. Vasutészvény. —

Magyarország és Erdély.

Az april. 25kei elegy-ülésben köv. válasz is olvastott: A' közdő tárgyában: Sacr. etc. Quo evidentioribus Summef. Sua Maj. Sacr. paternam Suam in contribuentes benignit. et eo constanter intentam providentiam, ut vires eorum non tantum ferendis, quae iis admensa sunt, oneribus publicis pares sint, verum ampliori quoque justorum favorum accessione locupletentur, medio regiminis Sui tempore comprobavit argumentis, tanto minus dubitat plene persvasum id esse ipsis etiam Dominis Statibus et OO. nemini uni magis, quam huic ita in illos benigne propenso animo Sui gratum futurum fuisse, si in ea, quam DD. SS. et OO. medio demissae Repraesentationis suae de 15a currentis proposuerunt, contributionis usque proxima Comitibus dependendae quantitate acquiescere potuissent. Sed vero, dum Eadem Altefata Sua Majestas Sacr. illum rei tributariae per Hungariam Partesque adnexas nervum sic sollicite fovet, ex ipsa perinde Regii Sui muneris ratione aliam Eidem eamque supremam obligationem incumbere, curandi nempe, ut scopo Articuli 8: 1715. mediis ibidem designatis satisfiat. Atque Legis quidem hujus parti illi, quae de intertenendo omnem in eventum milite agit, subsidio ad instaurandum robor legionum hungaricarum in 38 mille tyronibus nuper oblato Dominos SS. et OO. egregiam operam commodasse; benigne proinde Sibi polliceri summefatam Suam Majestatem Sacr. Eisdem se neque relate ad quantum contributionale ampliori in mensura offerendum sibi ipsis, Altissimaque Ejusdem fiduciae dissimiles exhibituros. Et hoc esse, ad quod altefata Sua Maj. Sacr. conscientia benignissimi Sui in contribuentes studii firmissimaeque voluntatis praetensiones eorum, qua parte adhaerendum exhaerent, ocyus complandandi freta, Dominos Status et Ordines majorem in modum benignissimeque provocat, praestituros condigna ea oblatione rem Eidem illo quam maxime nomine gratam, quod sic demum praesidia securitatis publicae ad modum sollicitudinis, quem circa haec Majores Dominorum SS. et OO. angustioribus etiam contribuentium rebus, tenendum rati sunt, plene tuta reddenda sint. Quibus in reliquo etc. Viennae, die 18a april. 1840. etc. Ez pedig magyar. így hangzik: Minél világosabb bizonyítványokkal mutatta meg O Fels. országglása közben adózók iránti atyai kegyességét 's állandóul oda intézett gondoskodását, hogy azok ereje nemesak a' rájuk mért köz terheket viselni képes legyen, hanem igazságos kedvezéseknek bővebb járulékkal is gazdagítottassanak, annál kevésbbé kételkedik, miszerint magok a' KK. RR. is teljesen meggyőződtek a' felől, hogy senkinek sem leendne kedvesb, mint O Felsége ezen így irántok kegyesen hajló indulatának, ha a' legközelebb országgyűlésig fizetendő adónak azon mennyiségében, melyet a' KK. és RR. f. h. 15kei alázatos felírásuk által terjesztettek elő, megnyughatnék. Amde, midőn ugyan O Fels. az adóügynök Magyarországnak 's a' hozzá kapcsolt Részekben azon erejét így gondosan ápolja, kir. tiszte mineműségéből eredő más és pedig legfőbb kötelessége szinte gondoskodni, t. i. hogy az 1715: 8t. cikk czéljának ugyanott kifejezett eszközökkel elég tétessék. Es e' törvénynek azon részét ugyan, mely a' minden esetre tartandó katonaságról szól, a' magyar ezredek ereje megújítására 38 ezer ujonczban minap megajánlott segedelem által jelesül teljesítették; ennél fogva kegy. igéri magának O Fels. hogy a' KK. és Rendek az adómennyiségnek bővebb mértékbeni megajánlására nézve sem fognak önmagoktól 's O Fels. legfelsőbb bizodalmatól különbözőleg mutatkozni. 'S ez az, mire O Felsége az adózók iránti legkegy. indulatának 's abbéli legszilárdabb akaratának öntudatában bízva, hogy azok követelése, mely részben még eddig is fenállanak, minélhamarabb kiegyenlítettessenek, mindinkább 's legkegyesebben szólítja fel a' KK. és RR. ket, kik azon illendő ajánlattal O Felségének annyival kedvesb dolgot fognak cselekedni, mivel így aztán a' közbátorság általmai a' gondoskodás azon módja szerint, melyet ezek körül a' KK. és RR. ősei. az adóknak még szorultabb állapotjában is, követendőnek vélték, teljesen biztosítandók. Kikhez egyébiránt 's a' t. többi kir. válasz következőleg: I. O es. 's ap. kir. Fels. 's a' t. nevében 's a' t. O Fels. a' KK. és RR. nek f. h. 4kei alázatos felírásuk által 38,000 katonaujonczban tett segedelem-ajánlást, mint mely Ugyanazok hűségét, 's O Felségének a' magyar ezredek ép állapotban tartatása iránt nyilvánított legfelsőbb szándékai sikerítésére őseikkel vetélkedőleg czélzó törekvésüket díszes bizonyítvánnyal erősíti meg, a' legkegyesebb indulattal elfogadván, ugyanezt a' KK. és RR. nek azon hozzáadással, az előbbérintett felírás további tartalmára nézve, kijelenteni kegy. parancsolta: miszerint tetszik O Felségének azon bizodalom, melyet a' KK. és RR. a' békeségnek ama' szünetlen ápolásában helyeznek, mely által maga O Fels. leginkább érdekeltetik, 's a' mit eddig tón, az mindenkor legfőbb része leend gondjainak és munkáinak, hogy a' mindenfelől csendben fels. kormánypálcájának engedelmessé népek 's ezek közt igen kedves Magyarország 's a' hozzá kapcsolt Részek boldogsága bővebb gyarapodásokkal növekedve, mindinkább virágozzék. Oly szándékkal van O Fels. azon felírás melletti törvényjavaslatban kifejtett föltételekre 's óvasokra nézve, 's mindenek előtt a' megajánlott ujonczok katonai szolgálatának nyolcz esztendőre határozott éveit illetőleg: miszerint viszonyos bizodalommal ama gondoskodás iránt, melynek nemes példáját a' KK. és RR. ez ajánlat által tanúsítva lenni akarják, kegy. kívánja, hogy Ugyanők figyelmezve a' hadviselés megváltozott rendszerére 's a' katonai gyakorlás ama jelen módjára, melyben az ujonczok által szerzendő ügyesség most kissé több időt is kíván, mint hajdan; továbbá tekintetbe véve azt, hogy a' magyar ezredek hősi vitézségének erejét 's dicséretét a' jól kitanult katonák tartja végre fen, az 1830ki 7dik t. cikk módjára legalább két évvel szjabk hosszabbra ezen ujonczok szolgálatidejét. Többire nézve O Fels. a' katonaszédésnek sorshuzás általi eszközlelmódját, valamint azon óvasokat 's föltételeket is, melyek az előbb említett 1830: 7 t. cikk szellemével megegyeznek; továbbá azt, mely a' 13dik §ban foglaltatik, legkegy. jóváhagyásával helyesli; a' hadfogadások mindazáltal az 1807: 1ső t. cikk szerint is kir. jognál fogva O t illetvén, az, mit ugyanazon javaslat a' 9dik §ban ezekről érint, annak következőlegi szerkesztésében elhagyandó. 'S mivel az 1ső §. utóbbi része különben is csak magát a' bizonyos és mulhatlan elbocsátásnak, mely annak előbbi részében rendeltetik, bővített értelmét foglalja magában; egyébiránt pedig tekintvén azt, hogy a' sorshuzás után elszökő ifjak a' KK. és RR. által kidolgozott utasítás tartalma szerint büntetésül tíz évi szolgálatra kötelezettek, sem ez intézkedéssel, sem végre a' törvény 's kir. szó szentsége iránt tartozó bizodalommal kellőleg meg nem egyeztethető, kegy. kívánja O Fels., hogy ama §. azon különben szokott szavakkal, melyeket annak előbbi része mutat, rekesztessék be. Az előbb érintett utasítást illetőleg: annak többi pontjaira nem levez semmi észrevétel, kegy. igéri O Fels. hogy a' végre, miszerint az 1830: 7dik t. cikk következtében

állított ujonczokról ugyanott kívánt tabellaris összeírások a' magok helyén kidolgoztassanak, 's a' most megajánlott ujonczok iránt is, a' szolgálatidő elteltével, ugyanaz tétessék, maga utján czélszerűleg kegyesen intézkedni fog, az előbb idézett utasítás tehát e' részben O Felségének ezen kegyes nyilatkozásához alkalmaztatandó. Kikhez egyébiránt 's a' t. III. O es. 's ap. kir. Felsége legkegyelmesebb Urunk nevében 's a' t. O Felsége kegyesen reaállván, hogy az 1832|6: 33 t. cikk, melyben az 1647:78 t. cikk bővebb magyarázattal rendeltetik, hogy az ország minden nemesei, valamint a' sz. kir. városok polgárai is, ha kereskedést vagy kézi mesterséget gyakorolnak is, az állomási taksától mentesek és kivételek legyenek, a' Jászság és mindkét Kunság kerületeinek birtokos lakosaira is kiterjesztessék, az ez érdemben előterjesztett, deák nyelven is szerkesztendő t. javaslat mindkét nyelven a' szokott concertatióra utasítottatik. Kikhez egyébiránt 's a' t. — IV. O es. 's ap. kir. Fels. nevében 's a' t. Miket a' KK. és RR. a' jász és kun kerületek helyeiben miképen eszközöndő összeállításra 's arányra nézve f. h. 4kei alázatos felírásuk által előterjesztettek, O Felsége által is kegyesen jóváhagyatnak. Maga egyébiránt a' t. cikknek mind magyar mind deák nyelvű szerkesztése a' szokott concertatióra utasítottván 's a' t. — V. O es. 's ap. kir. Fels. nevében 's a' t. A' f. h. 4kei felírás által Zsiva tájék 's Cséb sziget, másképp Kis-Nestin és Butykovác iránt előterjesztett, deák nyelven is elkészítendő t. cikk mindkét nyelven a' szokott concertatióra utasítottatik. Egyébiránt 's a' t. — VI. Ferdinánd, 's a' t. Az 1807: 31 t. cikk által azon határbeli különbözőségekre nézve, melyek Mármaros vgye Dragomitalva, Szelistye, Szacsal, Mojszin és Jód helységek 's Erdély nagyfejedelemségünk radnai kerülete között léteznek, a' küldött biztosság alázatos jelentésére, figyelmezve az 1836 országgyűlésből mart. 2Sikán, a' többiek sorában II. osztály 35. pontja alatt előadott, kívánatra az ezen különbözőségek iránt mindkét részről előadott próbákat és okokat szorosabban vizsgálván 's megfontolván, 's különösen azt, hogy e' záradékkal: „Mondatik nekünk“ kelt határlevelek, az 1ső rész 86. címének világos rendelethez szerint, ha ezeket birtoklás és használat 's ennél fogva jelelt határokból foglalt tájékok valóságos bírása vagy nem kíséri, vagy nem követi, annál inkább pedig, ha a' szomszédok és határosok nevei sincsenek beléjük iktatva, egyszerűen félrevetendők volnának, a' mármarosiak részről előmutatott 's a' 15. és 16ik századokban költ határlevelek pedig e' főleges kétségeknek alávétve lennének; a' tanuknak az ő részükről előmutatott vallomásai pedig nemesak azért, mert mármarosiak, hanem leginkább azért, mert hallomásból 's emberi emlékezetet sokkal túlhaladó használatról vallanak, annál kevésbbé vétethetnek tekintetbe, mivel ezek ellenire Erdély részről a' folytonos birtok, kifogást nem szenvedő próbákkal, meg volna mutatva, e' tájékok, melyre nézve a' mármarosiak részről előmutatott 's 1835ben kelt levele Erdély itélőmesterének az ottani kir. tábla későbbi, szabadíték-alakba szerkesztett itélő-levelével megerősítették, az 1765: 16 t. cikknek fogva kiküldött országos biztosság jelentése következtében Fels. úkanyánk Mária Theresia által kiadott k. kir. válasz utmutatása szerint, mely válasz megmástitására különben sem szolgálatának semmi alapozat előbb említett ujjabbkori biztossági munkálat irományai, tovább is Erdély nagyfejedelemség részire iteltetendők kegy. találtak. Mit is Kedvességének 's Hűségteknek ezennel kegyesen jelentvén, egyébiránt 's a' t. Ferdinánd s. k. Gróf Mailáth Antal s. k. Stettner Máté s. k.

Köv. tiz rendük. k. válasz olvastott föla' majus 4kei elegy-ülésben: 1) a' kir. előadások 2dik ponja iránt (kelt april 30kán): Sacrae etc. Altefatum Suam Maj. Sacr. medio ben. Resolutionis Suae de 4ta Jan. a. c. pro candore benignissimi animi sui diserte declarasse, quod Eadem ab ineundo etiam circa reuolutionem praestationum, quae nunc in natura militi administrantur, tractatu aliena non sit; verum quemadmodum praestationes illas, ita emetiendi quoque pro iis aequivalentis depensionem omni in parte certam, securamque esse oporteat. Et quia onera contributionalia actu quoque non propter quantitatem, sed ob defectum justae in iis ferendis proportionis gravia accidunt, ne haec in pluribus Regni partibus per depensionem parati aeris adhuc sensibilia reddantur, animus praefereuter ad praestabiliendae justae proportionis curam tanto magis advertendus sit, quod sine hac scopus, qui per reuolutionem obtineri intenditur, assequendus non sit; vicissim vero ea praevie elaborata et actuali praestationis naturalium modalitate a naevis suis repurgata, modus etiam procurandi contribuentibus alleviamentis iniri possit, qui in pluribus Regni partibus depensione parati aeris minus onerosus evadat. Et si proin id, quod DD. SS. et OO. in demissa Repraesentatione sua de 11a currentis cum eo adferunt, quod aequivalens ratione praestationum illarum pactandum inter Jurisdictiones juxta eandem clavim, prout reliqua hujus generis onera ejectandum sit, praedecaratae Altissimae Suae Maj. Sacr. menti eo minus respondeat, quod clavim illam jam in respectu admensarum Jurisdictionibus portarum, et ratione normae dicationis multum mendosam esse Articuli 67: 179°, et 7: 1827. aperte perhibeant. Quum tamen iidem DD. Status et OO. inito super reuolutione praestationum illarum Tractatu subin se mox ad hoc aequanimis repartitionis negotium peragendum accincturos declarent, Altefatum Suam Maj. Sacr. hac benigne fretam spe, cautelisque medio superius provocatae benignae Resolutionis declaratis caeteroquin non securitatem tantum aerarii militaris, verum sor-

tem simul eorum, quibus obligatio alendi et hospitio excipiendi militis incumbit, aequitate repartitionis adjuvandum pro scopo habentibus insistendo in exmissionem Deputationis Regnicolaris ad modum in §. 1. projectati articuli propositum benigne consentire. Quoad relationem nihilominus per regnicolarem Deputationem hanc affuturis Comitibus praestandam legali observantiae, mentique Articuli 67: 1790°, et in respectu Operatorum in consequentiam Legis hujus elaboratorum editae sub Comitibus Anni 1792: ddo 22. Junii benignae Resolutionis principiis ductae etiam Articuli 8: 1827. inhaerere, id tamen non abnuere, ut operatum ejus sub auspiciis Suae Seren. Caes. Reg. Archid. Domini Regni Palatini typis procedatur. In reliquo etc. 2) a' kir. előadások 3ik pontja iránt (költ april. 30kán.). Sacrae etc. Id, quod in Projecto Artic. relate ad exmittendam intuitu Regulationis Danubii et aliorum fluviorum Regnicolarem Deputationem medio demissae Repraesentationis Dominorum SS. et OO. de 25a currentis submisso, cum praevigentibus legibus, ac signanter Articulo 67: 1790 1, et 8: 1826° 7. congruit, in specie vero ingressum ejus et §um 1um eo, in nexu ben. Resolutionis de 4a Januarii a. c. addito, ut eadem Regnicolaris Deputatio, in concursu Aedilis Directionis Hungaricae operatura, de sufferendis una, quae titulo, pensis ripatici, aliarumque hujus generis taxarum longiori usu vigentium, hinc et inde navigationem morantur, aut secus eidem obsunt, impedimentis, opinionem suam deprimat, summefata sua Maj. Sacr. cum eo benignissime approbat, ut in contextu ejus legalis Consilii Regii Locumt. auctoritas diserte praesalvetur, de fontibus vero depromenda opinio ad eos, quorum usus in sensu Legum fieri ad scopum possit, referatur. Reliquum itaque ex altissima Ejus mente esse, ut nomina Deputatorum benignae Ejus ratificationi substernantur, et praemissis conformanda Articuli hujus lingua quoque latina deducendi redactio via solitae subin Concertationis pertractetur. Quae etc. 3) a' büntető perekben hozandó ítéleteknek okokkali támogatásáról (költ april. 30kán) Sacrae etc. Altefata Sua Maj. Sacr. postulato Dominorum SS. et OO. medio demissae Repraes. ddo. 24. Apr. a. c. proposito, ut dispositio Art. 16: 1836. ad Sententias in Causis quoque criminalibus ferendas extendatur, benigne deferre, et projectum Legis, latino quoque idiomate deducendae ad solitam Concertationem relegare dignatam esse. In reliquo etc. 4) a' szóbeli perek tárgyában (költ apr. 30kán) Sacrae etc. Ad modum Projecti medio demissae Repraes. Dominorum SS. et OO. de 24a currentis submissi, condendae super extensione activitatis Judici Processuum verbalium legi Altefata Sua Maj. Sacr. benigne assentitur, redactioneque et hungarici, et lingua latina apparandi textus ejusdem ad solitam concertationem relegata, in reliquo etc. 5) a' Bibitsné-féle alapítvány tárgyában (költ apr. 30kán) Sacrae etc. Ad demissam Dominorum SS. et OO. intuitu foundationis Bibitsianae sub dato 24ae April. a. c. substratam Repraesentationem, altefata Sua Maj. Sacr. Articulis 74: 1715 et 70: 1723. disertisque testamenti tenoribus benigne insistere, etc. 6) Fels. Királyné Asszonyunk megkoronáztatása tárgyában (költ maj. 1jén): Sacrae etc. Quod Domini SS. et OO. medio Repraes. hanc in rem substratae, ab Altefata Sua Maj. Sacr. exorabant, ut Aug. Consors Ejusdem ritu solenni in Reginam Hung. inauguraretur, novo id homagialis Eorundem in Sua Maj. Sacr. fidei, et Aug. Dominam illam pietatis monumento, longaque gratissimi pignoris instar esse. Cui quantum apud animum Suae Maj. Sacr. pretium sit, Eadem primo quoque, quod solemnibus his oportunitissimum semet offeret, tempore, re etiam ipsa testatura, in reliquo etc. 7) az 1836° 21ik t. czikk teljesítése tárgyában (költ apr. 30kán): Sacrae etc. Etsi ambigere Domini SS. et OO. non possint, altefatae Suae Maj. Sacr. id, ut perlatus Se benignissimo auctore Art. 21. 1836 effectui etiam mancipetur, curae esse, scopo tamen hujus accelerandi congrue per Eandem medio Cancellariae suae Transsylvanico-aulicae recens quoque disposita haberi, Dominis SS. et OO. in nexu demissae Eorundem de 2a Martii a. c. Repraes. eo addito significantum benigne jussit altefata Sua Maj. Sacr. de hac ipsa dispositione parem in finem ea etiam reincorporariae Commissionis Membra, quibus provincia haec ductu praecitatae legis, et provocati in ea Art. 18: 1744. ex parte Regni Hung. credita est, edocta esse. In reliquo etc. 8) A' fő rendi Tábla némelly tagjainak jelen Országgyűlésre meg nem lett hivatásuk tárgyában (költ apr. 25kén.) Sacrae etc. Erga Repraesentationem Dominorum SS. et OO. quoad benignas Regales Literas iis, quibus legitime competunt, expediendas, substratam, Altefata Sua Maj. Sacr. significantum benign. jussisse: in eo quidem, ut interea etiam temporis, usque dum opus per regnicolarem Deputationem in consequentiam Artic. 67: 1790. 8: 1826. de coordinatione Comitiorum elaboratum in diaetalem sumtum pertractationem fuerit, cuncti, quibus hoc ipsum de Lege, et legali usu competit, medio distinctarum benignarum Regalium ad Comitibus invitentur, nullam difficultatem subversari; quemadmodum tamen id, quod horum nonnullis b. Regales tardius, quam oportuerit, expeditae sint, in minus adaequatis Consignationibus Personarum ad Comitibus evocandarum, sine aetatis quippe, domicilii item debita indicatione ex parte nonnullarum Jurisdictionum ita adornatis, ut exinde neque principalis ea quaestio: an denotata in illis Individua nativi Magnates Hung. personaeque Sui juris, vel vero patriae etiamnum potestati obnoxiae sint? dignosci potuerit, fundamentum suum habet; ita ad antevetendam omnem hac etiam in parte querulandi ansam, non aliud oportunitus suppetere medium, quam ut praeattactae Consignationes per Jurisdictiones dehinc majori cum accuratia, et ad plenam praecindicatorum adjunctorum, de quibus prius, quam benignae Regales expeditantur, constare oportet, evidentiam apparentur. In reliquo etc. 9) A' pesti magyar Színház tárgyában (költ apr. 30kán): Sacrae etc. Projectum articuli de Theatro Hungarico Pestini erigendo, Suae Maj. Sacr. per Dominos SS. et OO. substratum, merito ejus benigne probato, cum addendo ei latino textu, et in redactione textus utriusque legali Consilii Regii Locumt. Hung. activitate diserte praesalvanda, ad solitam Con-

certationem relegari. Quibus etc. 10) az 1715ki 27dik t. czikk módosítása, valamint a' 1825/7ki 14dik t. czikkben érintett pereknek a' báni táblára leendő áttétele 's a' t. iránt (költ apr. 30kán): Sacrae etc. Quae Domini SS. et OO. de modificatione Articuli 27: 1715. §. 7. transderivatione item Juris Processuum Articulo 14: 1825 7. attactorum ad Tabulam Banalem, — dispositione porro Articuli 12: 1836. ad Districtum etiam Hajdonum, — Articuli 25: 1836. ad ductum Tergestanum, et 45: 1836. ad futura quaevis Regni Comitibus extendenda, prout et de Deputatione regnicolari in merito controversiae inter Comitatum Bihariensem et Transsylvaniam operatura, — deum de fundatione Alexandri condam Alagovich tabulis legum inserenda, medio demissae Repraesentationis suae ddo. 25tae Aprilis a. c. Suae Maj. Sacr. substraverunt, Articulorum Projecta, merito eorum, utroque idiomate deducendorum, benigne probato, ad solitam Concertationem relegari. In reliquo etc.

Vécsy gr. f. hó 2ikán mint magyar testőrségi kapitány letévén ő fels. kezeibe esküjét, Colloredo - Mannsfeld hg. es. kir. első főudvarmester és az egész es. kir. testőrség ezredese által a' magyar testőrségnek mint új kapitánya bemutatatták. —

(Ipar- 's Tőzsérügy.) April 26iki debreczeni hírek szerint az ottani sz. György napi vásárt a' közbejött husvéti ünnepek miatt 8 nappal továbbra halasztá a' hatóság. E' vásárt kézművári czikkekre nézve élénknek 's jónak mondhatni: honi termékből azonban kevés volt vásártéren: jubör jutalmasan kelt, nyulbőr igen jól, hamuzsír alig volt látható. Debreczen vidékin bécsi kereskedők számára egy nyiretű gyapjút is vettek, de valamennyire súlyedt áron. Fuvarbér tengelyen Pestig 48 kr — 1 for. volt pőben minden mázsától. —

Bajáról. Sokszor képzelém a' hellen hadak által feldult Trójának, Nero a' kegyetlen által felgyújtott Rómának lángjait azon pillanatban, midőn a' szivtelen zsarnok életelő ajakiról illyes szavak: „Haec facies Trojae, dum caperetur, erat“ lezengének — képzeltem az újabbkori Moszkvának, Napoleon idejében, történt rettenetes égését, — Hunnia dicsőn felvirágzó anyavárosának Pestnek borzasztó árvízi romba dültét: de olly iszonyú, leirhatatlan veszélyt, millyen f. e. majus 1ső napján a' legszébb virágzásnak indult esinos Bajánkat, (mellyet a' derék Szekrényesy két év előtt a' Tarsalkodóban egy szépen viruló nagy kertnek nevezett), éré, a' legmerészb phantasia sem képzelhete magának. — Ugyanis az érintett napon, miután a' nyugat-éjszaki szél, mintegy nyolcz napig duhódott, 's 9czed napon böszültsége legmagasb fokát érte, délután 1³/₄ órakor, a' Bajával tőzsomszéd istvánmegyei helységben, bizonyos kenyér-sütőné házában, mint gyanítható, gondatlansága által, tűz támadván, miután a' nevezett helység egy része lángok martalékja lett, a' mindeneket fölemészítő tűz-elem szép városunkra általesapván, annak legnagyobb 's legszébb része, az utczáinkon borzasztó bömböléssel elvonuló 's kiméltlenül mindent romba dülő tűzorkánnak kevés órák alatt szomorú áldozatja lett. A' romai kath. plebania nagyszerű és ékes templomának, a' sirkerti Rochus egyházának, a' sz. ferencziek zárdájának és templomának, az óhitűek két templomának, ezer öt száz lakháznak, és számtalan gabnakereskedői, körül belül hatvanezer pozs. mérő gabnával töltött magtároknak, a' hgi (Grassalkovics) kastélynak, 's ezek közt számtalan erős és szép épületnek — este tíz órakor már csak összehasadozott tüzes romjai meredeztek a' lakosok összes vagyonának hamvaiból. Védelem-vagy mentésről gondolkodni sem lehetett, kiki saját élete megmentését a' szörnyű füst, por és tüzes hamutól terhelt sötét 's mondhatni égő levegőben alig eszközölhetvén: mert a' szörnyű szélőrfogteteg a' szerte gomolygó lángok özönét ötven's hatvanadik házra is általsodorván, duhögő erejét az egész városban, szinte négy-szer a' legnagyobb sebességgel újítva, Baját a' legvégső házig fölemészítte úgy annyira, hogy a' legerősb épületek is egészen beégtek, keveset kivévén: minek legvilágosb bizonyossága az, hogy ámbár a' szörnyű tűzveszély nappal történt legyen, még is a' mint eddig tudva van, tizenkét öregebb 's fiatalabb életlön áldozatja, melly csapás nemesak a' köznépi osztályt hanem az urakét is érte, mint t. Adamovics Ferencz bíró urnak két nőtestvérét és öccsét, Auer Ádám városi tanácsost, Gőzöny néhai cservenkai özevgy tiszteletesné, és bizonynal több mást is, kiknek eddigi hollétük nem tudatik, 's talán egészen hamuvá porlottak, hogy megégett esontjaikra sem akadhatni! Továbbá a' vizehordók és feeskendők szinte oltás közben elégték. Szóval a' szép Baja nines többel jelen állapotja legborzasztóbb siralom és pusztulás: leggazdagabb polgári és lakosi rögtön a' legnagyobb inségre jutottak, istentől és felebarátjaik 's embertársaik szeretetéből eredő adakozástól várván igazán gyámoltalan sorsuk fölsegíttetését; a' mint e' végre jeles adakozások gyűltek is élelmiszerekben a' szomszéd helységekből, sőt távolabb helyekről is, mint a' paksi és bonyhádi izraelita községtől, kiknek a' szerencsétlen Baja ezennel legforróbb háláját jelenti, különösen kaloesai érsek ő exct., ki meghallván Baja szomorú estét, másnap azonnal 300 pozs. mérő búzával segélte a' szerencsétleneket, még bővebb segedelmezését is ajánlván. Végre méltó hálát érdemel, a' szerencsétlen veszély közepén fentartott köz rendért és böles intézkedésiért t. Rudics Máté bácsmegyei főbíró, több tisztí társaival, a' t. urodalmi tisztség, és a' városi tanács, és kapitányi hivatal.

Laczháza. A' máskor örömhözó majus első reggele, ez úttal borzasztó romlást hozza városunkra, azon tűzvész által, melly délelőtti 9 — 10 óra közt a' város hasznabérben levő bolt - épületéből, — mi módon? még eddig tudva nines — kiütvén, az orkánhoz hasonló éjnyugati szél duhögése által élesztetve, alig másfél órányi idő alatt 225 házat, és sokkal számosh takarmány-kertet hamvaszta el. A' keletkezett kár felszámítható; de az inség, mellyet árasztott, leirhatatlan. Csak látni lehet azt, és úgy érzeni! Nevelí pedig azt illy magas fokra részint a' még sokáig siralmas

emlékü 1838ki árvíz dulása, mely városunknak különösen ezen részét halomba rombolá, részint pedig, hogy a földszint habként hömpölygött lánggombolyagok miatt, az ótalmazás, vagy szabadítás lehetetlenülvén, nemcsak az épületek, hanem azokban volt minden gyulható szer is porrá égetek; úgy hogy a 270 családból, tízet tizenkettőt kivévén, a többi falat kenyér, vagy élelemféle nélkül, csupán rajtavalójában menekülhete meg. Ezek mellett azonban, áldva kell megismernünk az isteni gondviselést azért, hogy nappal történt a veszély; különben, isten tudja, hány lett volna lángáldozat! Így is martaléka lett egy éltes asszony: igen veszélyesen megégett egy gazda; számtalan pedig, kisebb, nagyobb sebet kapott. Áldva kell megismernünk továbbá azon emberbaráti nemes készséget is, mellyel körinkbéli szomszédink, a veszély sulyán irántunk mutattak, hol különösen említjük t. Jankovich Sándor és Kovách Lajos pestmegyei szolgabíró urakat, a ráczkevi uradalom t. fiztségét 's a' ns város főbíráját és előjáróit, 's több lakosít, kik a' vész közepén, magokkal hozatván az uradalom feckendőjét, azzal és személyes példaadásukkal 's lélekjelenlétükkel, a' vész még nagyobbra nem terjedtének áldandó eszközölői valának: miért is ezennel buzgó köszönetünk és szívünk teljes háliját nyilatkoztatván, egyszersmind nem szűnünk meg esedezni a' mindenek atyja előtt: hogy azon nemes jótéti készséget, véginségre sulyedtt lakosink iránt, több más nemes kebelbe is üdvös gyümölcésére érlelje, 's minden felebarátinkat, hasonló esapástól végnélküli kegyelme szerint ótalmazzon meg. Kun Lacz-láza városa bírāja, tanácsa 's közönsége.

Sz. András-on (Békésben) April 25én tűz támadván, a' nagy szélvész daczára is nem több mint 4 ház, 's egy kettős malom égett csak el, mivel Szarvas m. városából azonnal Bolza gr. ur egy, a' város pedig 3 feckendővel igen sietve jöttek oltósegédül, holott ha e' szomszédi segítség nem érkezik olly hamar, az egész helység hamuvá lett volna, mivel a' szél helység-hosszanta fúván, minden kihurczolkodott a' mezőre, 's ott nagy sírás jajgatás közt örízte kihordott holmijét, pusztán hagyott házaikat a' szegény lakosok egyedül az isteni gondviselésre bízáván. Melly szíves szomszédi fáradságokért 's felebaráti segítségökért, a' m. grófnak és Szarvas városa érdemes előjáróinak a' sz. andrási t. uradalom és a' helység ezennel szíves köszönetét teszi.

Igazítások. A' kánonok Fejér György úr jutalomkönyveiben részesült ns debreczeni tanuló ifjak sorába iktatandó, a' megnevezettekén kívül, még: Szumrák Dániel is, ágostai hitvallású, besztercebányai születésű ki az említett czikkből kimaradt. Idei Jelenkorunk 34 számú 131 lapja első hasábján a' 22dik sorban alulról fölfelé pedig: „melléktavak” szö helyett: „melléktavak” tévessek.

Amerika.

Minden a' határkérdésre függeszti szeméit, 's ha háboru nem is, de sokféle összeütközés 's kellemetlenség származhatik e' dologból, mit nevelőleg, a' mostani kormány elleni azt rebesgetik, mikép Van-Burennek érdekében áll, legalább színleg, hadi érzelmet mutogatni, mivel népszerűsége az által gyarapuland a' hozzá kevésbé hajló tartományokban is. Ennek következtiben hírellek, hogy az elnök 25 ezer önkéntest szándékozik fegyverbe állítani 's minden hajóműhelynek sietési parancsot ada. Maineben nem igen irtóznak a' háborutól: a' középponti hatóságokhoz intézett több értesítvény közt egyben ez áll: a' peres földet katonailag kell megszállani, ha Anglia a' középponti hatóság gyűlése alatt vagy illó határszabályzási javaslatot nem teszen, vagy az amerikaiaktól ajánlottat elfogadni nem akarja. — Canadai levélszerint Montrealban 's a' gyarmat más nevezetes pontin nagy számú serget vonnak össze, 's öt évre 3 ezer főnyi csapatot állítanak. — Tamaulipas és Cohihuella egy része fölzendült 's Rio Grande respublica név alatt Mexicotul függetlennek nyilatkozott. Ez az elégtelenség munkája. A' köztársaság elnökévé Jesus de Cordenas ügyvéd választottat, a' hadsereg parancsnokává pedig Canales. Az új kormány Texasból 's Északamerikából sok beköltözőt vár. A' függetlenség nyilatkozványt Laredóban a' Rio Grande balpartján hirdették ki, 's az újköztársaság népességét egy millióra tehetni. Egyébiránt Mexico Arista táb. vezérlete alatt már serget küldött az új respublica ellen. — Az északamerikai polgárok kármentesítését végre jóvá hagyá Mexico. — Jour. d. Débats szerint Mandeville angol consul nem azért ment Montevideoba, hogy Ribera tábornokot Rosasszal kibékítse, hanem hogy Riberával a' négerkereskedés eltörlesztésére szerződést kössön. — A' szegény indiánok ellen megkezdék Floridában az irtó háborút, 's e' végre Cubából hozatanak szelindeket. Egy amerikai ezredes vezérlete alatt 40 illy szelindek üzi kegyetlenkedésit Amerika 's az egész emberiség gyalázatjára e' szegény vadak ellen, kik törzs birtokosai voltak e' földnek 's így nem polgárosítás által olvassztják magokkal egy testté az úgy is gyér népségu földön ez erős lelkes elszánt emberfajt, hanem vadállatokként vérengző ebekkel zaklatva tösgyökerestül akarják elpusztítani.

Ujyork. apr. 1. A' peres határszélén mind a' britt mind az amerikai hatóságok különféle hadi készüléket tesznek 's azért itt nagy ingerültség uralkodik. A' kereskedők leginkább félnek, de had helyett csak ezivatkozást várnak. A' kereskedés elakadt, a' kormány ismét sok kinstári jeget boesátott ki, mivel az igazgatóság minden ága pénz szűkben van. A' színté itt megjelenő Morning-Herald Anglia's az egyesült státusok közötti viszonyról köv. nyilatkozik: „A' két ország közt kiütendő háboruról legkevésbé sem kételkedhetni. A' Canadában összegyűjtött 20 ezer főnyi angol sereg eleinte tán győzhet, de aztán mi leszünk az erősbek. Bennünk is angol vér foly, bennünket is szabadság, becsületvagy lelkesít 's azt bennünk nem fojthatni el. A' háboru vége Canada elfoglalattása lesz 's a' britt hatalom megromlása Északamerikában. Az angol gyarmat három negyede törvényink, kereskedésünk és díeső jövedünk után epedez. Ezenkül a' háboru Angliával gyaráink 's kereskedésünk javára szolgálna 's az angol ipart megsemmítné, mi a' dologtalan munkások nagy száma mellett

bizonyosan zendülést hozna maga után Angliában. A' britt kereskedés elvesztése ránk nézve csekélység. Azért mi nem félünk a' háborutól 's ha csakugyan kiüt, lesznek olly embereink, mint 1783ban.

Spanyolország.

(Győzelmi hír és harezkészületek.) April 27iki bayonnei telegrafi sürgöny szerint Zurbano zászlóaljvezér april 19kén a' heritei első zászlóaljt egészen tönkre veré. 300 zendülő került e' csatában fogságra, és a' halottak számát is tetemesnek mondják. Zurbano egyszersmind nevezetes mennyiségű hadiszert foglalt el. Morella ostromára erősen készül Espartero, sőt mondják, hogy már csak egy órányira áll Morellától 45 zászlóaljjal, míg O'Donnell majd hasonló roppant hadsereggel a' cantaviejai uton halad. Minden készület fontos eseményeket várat. Cabrera folyvást Ebro meletti Morában vesztegel; alvezérei mind onnan kapják parancsot. Betegsége rendkívül könnyíteni fogja az igaz ügy győzelmét, mit egyébiránt eddig is csupán az utak járhatlansága lehetlenite. —

Anglia.

(Az amerikai határkérdés föloldatáshoz közelít. Guizot békeszózata.) London, april 23kán: „A' pénzvásár tegnap kitünőleg javult, miután hire szárnyalt, miszerint a' mainei határkérdést Palmerston és Stevenson, az északamerikai követ, tökéletesen elintézték. Mondják ugyan is, mikép a' hollandi király által korábban javasolt határvonalat csakugyan még most is alkudozási alapul szándék tekinteni, és Maine tartományt az igényelt meglehetősen nagyságu földbirtokért 200 ezer font sterlinggel kármentesíteni. Hallomás szerint egy mainei nagy befolyású congressus-tag, huzamosb ideig tartózkodván Angliában, oda nyilatkozik, hogy Palmerston ez ajánlatot hathatósan pártolandja a' nemzeti gyűlésben. Más hírek ellenben állítják, hogy az egész ügyet valamely baráti hatalom eldöntésére kívánják bízni, melly mindazáltal nem csupán határvonal-ajánlásra leend fölhatalmaztatva, mint korábban a' hollandi király, hanem egyszersmind mind a' két párt igényének olly határozott megalapítására, hogy abban mind a' két hatalom tökéletesen megnyugodni tartozzék. Annyi csakugyan bizonyos, miszerint Stevenson és Guizot april 4iken együtt dolgoztak a' külügyi hivatalban. — Guizot a' husvétii lakomán következőleg nyilatkozik: „Mylordok és uraim! mindenek előtt boesánatot kérek, hogy roszul igen roszul beszéljek angolul. Önök elnézéssel fognak viseltetni a' külföldi iránt, ki inkább akar nemzeti nyelvükön roszul beszélni, mint saját hazája hangjain roszul értetni. Szerencsésnek tartom magamat, hogy ma kötelességem parancsolja önöknek a' diplomatai kar, Európa, Franciaország nevében, 's egyszersmind magam résziről, élénk hálaérzelmeinket nyilvánítanom nemes szívü vendégszeretetükért. Az Önök elődei, mondhatnám atyjai, bizonyosan esodálkoztak volna, hallván, miszerint 25 évnél hosszabb időszak alatt Európa és Amerika a' minden ministere, követje és képviselője évenként összegyűl Önökkel e' teremben Anglia barátságát élvezni, és Önöket egy uttal a' művelt világ barátsága iránt biztositani. Nem igen távol fekvő időkben a' háboruk, majd általánosak, majd helyzetiek, gyakori megújulásukkal többször tökéletlenné vagy hiányossá tevék ez összegyűlést. A' mostani boldogság, a' világ boldogságának jelképe, tehát a' béke által lón tulajdonunkká. És e' béke, uraim jól megjegyzzék ezt, e' béke koránsem lomha és gyümölcsetelen, minő korábban elgyöngült nemzetek közt uralkodni szokott, hanem legmunkásb 's legtermékenyebb, melly valaha létezett, — olly béke, melly nem erőhiány vagy szellemléhaság, hanem a' művelődés mindenható hatalma, 's dolog, jogszerűség és szabadság gyümölcse. Köszönjük tehát a' gondviselésnek, hogy illy jótéttel boldogítja korunkat. Reménylünk, mikép e' béke még 25 évig, sőt tovább is tartand, 's hogy az csupán igazságos és mellözhetlen ügyért fog megbontatni; ez legőszintébb kívánata hazánknak, és az Önöké is ezt ohajtja. Bár egykor valamennyi ember szívben és szellemben egyesülne! mert mi mindnyájan egy atya gyermekei vagyunk ki mennyben országol.“ Guizot e' békeszózata annál kedvezőbb sikerü lehet most, mivel a' kormány ellenségi mindenkép iparkodnak lealázni a' szabadelmű férfakat, és e' czélra aggályos arczczal így szólnak: „Legiszonyubb állapotban vagyunk: háboru Khinával és Nápollyal; a' keleti ügy még folyvást függöben; viszonyink Perzsiával feszengők, vagy épen ellenségesek; moszka csapat Középázsiaá rohanásra készül; az egyesült szabad tartományok pedig hangosabban harsogtatják követelésiket most, mint valaha. Ezenkül mindenfelé izgás a' protestans vallás mellett Angliában, és ellene Irlandban.“ Azonban a' toryk ármánykodása minden esetre igazságtalan, mert a' kormány folyvást munkás, valamint írószobában, ugy fegyvertárban 's hajógyárban is. Mindenek fölött pedig legnagyobb munkásságot O'Connell gyakorol; Stanley I. ugyanis megtámadá az írlandi szabadelmű pártot olly törvényjavaslatot terjesztvén parlament elibe, melly az írlandi választókat minden joguktól megfosztaná, mi természetesen annyira föllobbantá Irland lakosít, hogy most már a' legmérsékeltébb elvűek is egyhangulag unio-fölbontást kívánnak. O'Connell nyíltan kimondja a' nemzetnek ez eltökélett szándékát, mellytől az csupán azon esetben fogna elálini, ha Angliatökéletes igazságot szolgáltatna Irlandnak. Anglia és Skótzia lakosí mindazáltal ezért még sem mutatnak semmi rettegést, hanem mulatnak, építenek, rontanak, javítanak, egyesülnek, társulnak, alapítanak, mintha örökké változatlanul megmaradnának a' mostani intézvények. Ez eléggé mutatja, miszerint a' nemzet tetteleg csakugyan bizalommal viseltetik a' kormány iránt, habár néha szeret is ellene beszélni, midőn t. i. torylapokban guncyikket olvas tehetségerül. Mi pedig a' khinai ügyet illeti, e' tekintetben nyilvánított határozottsága még népszerűbbé tevé a' kormányt, mert minden angol így gondolkozik nemzetisége büszke érzetében: „Ha már csakugyan nem akarnak a' khinaiak mákony nélkül ellenni, tehát miért ne lehetne az abbol származó haszon ugy miénk, mint

bármely más kereskedő nemzeté; miután pedig a khinaiak már elég vakmerők voltak lobogónkat megsérteni, tehát szükségképp lakolniok kell már csak azért is, hogy mások ebből példát vehessenek." A minis-terőség olly határozottan lép föl Khinában, hogy bizonyosan ezélt fog érni, és az első győzelmi hír kétségkül magosra emelendi azt a toryk által annyira irigy lett népszerűségben. — A tengerész lap szerint rövid idő mulvást az egész angol hadsereg csappantus puskákkal lesz ellátva. — Leicesterben apríl 22kén gyűlés volt a gabnatörvény ellen, egyszersmind e részletes izgatás általánossá változtatása határozatván; mellynek célja: választások, és titkos szavazás. Ezek t. i. azon föltétek, miket Durham mulhatlanul szükségeseeknek nyilvánítva valódi nemzeti képviselő-ség-biztosítás-ra, és reménylik is, hogy e nagy befolyású férfi utóbb vezére leend e hatalmas társulatnak. Kérdés már most: vajjon a nagy tömeg becsendi e ezzel, vagy pedig folyvást általános szavazásjogot és évenkénti parlamentet követelend é, mikép a chartisták tevék. Ha az előbbi történik meg, úgy néhány év mulva a radicalok csakugyan kormányra jutandnak. —

Franciaország.

(Nemours hg. menyasszonya St. Cloudban. Elegy.) Paris, apríl 26kén: „Viktória, Szász-Coburg - Koháry hgnő, apríl 25kén este atyja és bátyja, Angusz hg. kíséretében St. Cloudba érkezék. A belga király még 24kén érkezett oda. Valamennyi ministert udvarlatra boesáták a fiatal hgnőhez, kit nyílt karokkal fogadott Lajos Fülöp." — A nápolyi kénygyre nézve így nyilatkozik a Constitutionnel: „Minden, mit a sajtó eddig e tekintetben Franciaország közbenjáruláról monda, tökéletesen alaptalan. A francia kormány egyetlen pontra nézve sem nyilvánítá előleg véleményét; hanem csupán egyszerűn, minden kötelező föltét nélkül, közbenjáról ajánlkozék mind a két népnek, és az angol kormány csakugyan el is fogadá ez ajánlatot. Fogja e Nápoly követni példáját? Ez most a kérdés; de nem igen fontos, mert elég vigasztalás az nekünk, hogy Anglia hajlott hozzánk s ajánlatunkhoz. Nápoly ellenkező véleménye semmi fontossággal nem bírhat reánk nézve." — Az apríl 24iki követkamrai ülésben Remilly indítványa jött napirendre, melly azon visszaéléseket tárgyalza, mik tisztviselők követekké választásából származnak, ha t. i. azok egyszersmind hivatalaikról le nem mondanak. Thiers mindenek előtt a francia közéleti s társasági viszonyokat taglalá, megmutatni törekedvén, miszerint azoknál fogva igen menthetővé leszen számos tisztviselő részesülése a törvényhozásban. Egyébiránt helyesnek mondá, hogy megválasztatásukat valamennyire törvények gátolják, mivel az országban bizonyos előszeretettel uralkodik a tisztviselők követekké választása iránt. Gauguier és Remilly szigorú indítványát ellenzendi a kormány, de azt pártolni kész, hogy vagy általában, vagy pedig megyénként határozassék meg a követek száma, kik egyszersmind nyilvános hivatalt viselnek. Dupin oda nyilatkozik, miszerint ez által alattomosan egyenesen a választásjavítást szándék kiküzdéni, mit ő nem tart helyesnek, mivel minden illyesmit nyíltan szeret tétetni, hogy nyíltan is lehessen ellene vagy mellette szólani. Thiers azonnal szöszékre sieté utána, mondván, mikép itt választásjavítást nem kíván értetni, minthogy azt a kormány minden esetre ellenzeni fogja. Egyébiránt a kérdés részletes vitatását mind e mellett sem ellenzé. A kamra harsogó tetszéssel fogadá e férfias nyilatkozást, és nagy szótöbbséggel csakugyan részletes vitatásába boesátkozást határozott. —

Németország.

(Alsórajnai viszony Franciaországhoz politikai s kereskedési tekintetben) Alsórajna, apr. 8. Kérde ön, milyen benyomást tön megyénkben a francia ministeri fordulat. Midőn mult évben Molé minis-terisége megbukott, Thiers kormányra jutását reménylők, mivel a rend s béke föntartatása iránt kezességet csak abban találtunk. Nekünk Franciaországhoz közel lakóknak jogunk van másképp itélni, mint az éjszaki német lapoknak, vagy mint a féligmeddig hivatalos tollak irtak. Szomszédink bele fáradtak a zendületbe, s mint olyanok ez elvet: le roi regne mais il ne gouverne pas (a király országol, de nem kormányoz) szilárdul s féltékenyül ótalmazzák. Nemesak bizonyos színű politikusok között, hanem általánosan el van terjedve azon vélemény, mikép az említett ely következetes átvitele tüzfal azon események visszatérése ellen, mellyek minden fenállót kérdésbe vonnak, s legkedvezőbb végzettel is igen sok érdekel összeütöznek. Mig ez elyhez szilárdul ragaszkodnak, minden igazgatási fordulat csak minister-változásból áll; de mihelyt ettől elállnak, zendüléssé lesz, vagy lehet. Helytelen tehát, midőn Németországban szögrül végrül azt hiszik, hogy a francziák le akarják a királyi hatalmat alacsonyítani; hogy a szabadszellemeű párt küzdése a kamrákban semmi mást nem céloz, mint a talaj megfurkálását, mellyen a trón áll, mellynek összeomlását kívánja. Ennek épen ellenkezője áll, mert az okosabb rész és minden, kinek valami veszteni-valója van, azon igyeckszik, hogy a trónt a politikai surlódások és rázkodások, és a mindig visszatérő, s a nagy tömeg jólétét olly közelről érdeklő és épen azért olly veszerhes kormánykérdések köréből kiemeljék, és olly helyre tegyék, hol többé nem lehet az fenekedés tárgya, s a kormány cselekedetiért nem tétethetik felelőssé a közvélemény előtt. Franciaország Anglia példáját szeretné valószínű: és mi kik a határon lakunk, és bekénk s iparunk annyira fenyegetve van a szomszéd országbeli erőszakos rázkodás által, ószintén ohajtjuk, hogy egyik kormányi rendszertől az átmenetel a másikra, soha nagyobb áldozatba ne kerüljön mint egy minister-változás. Azért ohajtottuk mi napot s órát számítva Thiers minis-teriségét, mivel hittük, hogy az említett ely diadalát kimondandja, és a királyságot a parlamentü vitatkozások és a sajtó met-

szö rovgatási ellen bátorságba helyzi. Mikor először számolásunk esalt, nagy szerencsétlenségnek tartottuk az uralkodó családra, mivel az alkudozás folyamában s eredményiben olly ellenirányu törekvés, annyi esel s önzés volt, hogy lehetlen volt hatását nem látni a népre. A kir. jogok győzelmiben azért sok békebarát csatavesztést látott. Xik Károlyt azért üzték el, mivel ministerei tetteiért a koronát tette felelőssé; és ha a császárnak osztatlan hatalmat engedett a nemzet, csak azért történt, mivel vakító dicsősége, és személyes nagysága s a még soha nem látott fény, mellyet Franciaországra árasztá, s az általa teremtetett jólét őt magasb lénynek tekinteték s minden ajakra hallgatási peccétet nyomtak. Hasonló jogot a mostani trónbirtokos nem igényelhet. Bár nem állíthatni, hogy a ministerek uralkodása alatt, mellynek vezérlője különben a király, valami alkotmányelleni történt vagy vétetett volna ezélt; de nem is a tett az, minek eleit akarják venni, hanem az ely, melly tevésre viszen. Gondolja ide még ön, hogy a királyban tulnyomó előszeretettel hisznek kir. családá érdeke iránt s készek, minden esetenél, hol Franciaország szava azonnal és ellenmondás nélkül nyomós nem lesz a hatalmak tanácsában, gyaníttatni és kimondani, mikép a nemzet becsülete és jó hire, személyes kedvkeresésből az idegen hatalmakkal fentartandó jó egyetértésnek áldoztatott fel; innen látható, hogy a többször említett ely valószínű a királyságnak nagyon is fekszik érdekében. Ha azért kérdenék: mint veszik itt az új minis-teriséget? azt mondanók, mint a rend s béke biztosítékát, mert ezen minis-teriség megtestesülése amaz elvnek. De a dolognak nincs meg egészen azon színe, mellyel évek előtt birt és azért a kifejlés öröme nem egészen borutlan. Hiszik ugyan, hogy az új minis-teriség mind inkább szilárd lábra kap s tartósabb leend mint bármellyik elődje; várják tőle a keleti ügy férjfiás vitelét, s a mi minket inkább érdekel, hathatós munkásságot az ország belfejleszté elmozdító eszközök, mint vasut, csatorna s t. létesítésiben; de aggnak mégis hogy a minis-teriség nem egészen független; hogy mint létre jöhetésiért kénytelen volt a baloldallal szövöttekzni, s az udvar barátinak s megbukott kormányfiak hiveinek ellenszegülni, úgy, legalább erkölcsileg, kötelezetten lehet ama párt céljait elmozdítani. A legitimista részről történt gyámolítás is azt mutatja, mikép az új kormányt haladási pályán hiszik s lábaira örömet fűznének szárnyakat; a legitimisták és tulzók törekvési e részben verseny lépést tartnak: egyik azért, mivel, kinek millyen az elve, köztársasági intézvényt kíván trónnal, vagy trón nélkül; másik azért, mivel annyi sok hányatás után trónon mégis a Bourbon család idősb ága ül. A szomszéd ország lakosinak aggasztók az illy nézetek. Nem feledők még, mikép Thiers szintolly édesen álmodozik természeti határokról, mint bármellyik francia. Franciaországban e gondolattal kelnek s fekszenek, s e gondolat az, mellyben minden párt megegyezik, mellyért Afrikát odahagyják, s a keleti kérdés eldöntetésit Russziának vagy Angliának minden gondolkodás nélkül átengedik. Olly nagy ravágyó, kitünő tehetségű s elszánt ember mint Thiers, kinek olly nagy várakozást kell igazolnia, ki minden rokonszenvre számolhat, s ki a sulyegyent keziben tartja — milly erősnek kellene lennie, hogy e kísértésnek ellenállhasson, s milly könnyen jöhet olly helyzetbe, hogy a nemzeti szenvedélyt ki kell elégitnie, az által Franciaországot a zendüléstől megszabadítandó. — De ha a legvégsőt nem gondoljuk is, mire elég alkalom mutatkozik s mi mellett a még egészen el nem intézett valóságos s politikai szakadások is eszünkbe jutnak, úgy látszik, hogy most Thiers kormánya, melly nem a koronától származik s melly támaszát a követkamrában leli, kedvezőbb leend kereskedésünknek. Ezelőtt a kormány, ha méltányos kereskedési rendszert, az okatlan elszigetelési szabályok eltörlesztését, a nyers anyagra, göböllyre stb. tilalom gyanánt nehézkedő vám megszüntetésit indítványozta volna, veszélyeztetni többségét a kamrában. Illy veszélytől legkevésbbé tarthat Thiers. A rajnamellék így a mint van, nem szerencsétlen: vásárunk elég nagy kipótolni azon veszteséget, melly a francia kereskedés-szorításból származik. Felsőrajnánál már rosszabbul áll a dolog. Olly rendszernek, minőt Russzia a porosz-keleti tartományok kereskedése ellen foganatosított, más célja nincs, mint a lakosokat vagy agyon éheztetni, vagy pedig arra szorítani, hogy a sanyargató karjaiba vessék magokat: ezt Franciaország nem létesítheti; de a csappangatás által aligha minden rokonérzelmet föl nem dul. Hova visz a rendszeres kereskedési korlátozás, arról a porosz történet tanúságot tehet. Lengyelország első felosztatása után Danzig előbbi állapotjában maradt, s így meglehetősen szabad volt; nagy Fridrik úgy bánt Danziggal mint most Russzia a határos porosz tartományokkal; vámot állíta t. i. a Visztulán s a Visztula keleti tengerbe szakadásánál, zaklatást, csikarást követett el, végre a danzigi kereskedést ostromzár alá vetette, s ezáltal azt majd felényire leszállította: de ez által aztán nem is támasztá a danzigiakban azon kívánságot, hogy Poroszországgal egyesíttessenek, sőt Lengyelország másodszeri felosztatásakor csak kemény ellenállás után hódoltak meg. Russzia egykor szinte ezt fogja tapasztalni, és Franciaország fonak kereskedési politikájával azon ragaszkodás utolsó maradványát is eljásza, melly a császár idejéből maradt, mint szinte a rajnamelléki tartományok minden szomszédi érzelmét is. —

Gabonaár: Pest, máj. Sdükán: Tiszta buza: 185, 170, 160; — Kétszeres 140, 130, —; — Roza 126, 124 —, —; Árpa 102, 100, —, —; Zab 80, 78, 75. —; Köles —, —, —; — Köles-kása —, 240, — — Kukoricza 135, 130, 125; — pesti m. v. garas.

Dunavíz ártás: máj. 8kán: 5' 7" 6" az 0 fölött.

Vasutrésvény: győri: 114 $\frac{1}{4}$; n. szombati: 115.

Lotto. Buda, május 6kán 50, 84, 5, 51, 25.